

Utbildningsinspektion i Slottsskolan, grundskola åk 7–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kunskapsbedömningen och betygssättningen, kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Slottsskolan

Skolverket sände den 17 december 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Slottsskolan har bestått av undervisningsråden Sonny Bjarkå, Johan Nilsson och Ewa Pettersson samt experten Kerstin Levin. Besök i Slottsskolan inleddes den 9 februari och avslutades den 1 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Slottsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Slottsskolan genomfördes formella intervjuer med elever i årskurs 9, föräldrar till intervjuade elever, föräldrarådet, elevhälsoteamet, lärare samt rektor och biträdande rektor. Lektioner besöktes i årskurs 7-9. Inspektörerna deltog i ämneskonferens med språklärarna. Under besöket fördes också samtal med ansvarig personal för "Rörelsepass och hälsofrämjande skolutveckling" samt elevskyddsombud.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit deltagande i klassrådsverksamhet och läxläsningspass.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Slottsskolan	Antal barn/elever
Grundskola	360
Särskola	3

Slottsskolan är en femparallellig 7-9-skola som ligger i centrala Borgholm och som är byggd för fyra paralleller. Skolans profil är hälsofrämjande åtgärder under mottot "En skola i rörelse". För detta arbete har skolan belönats med landstingets folkhälsopris. Andelen pojkar i skolan samt föräldrarnas sammanvägda utbildningsnivå är i nivå med rikssnittet medan andelen elever med utländsk bakgrund är mycket låg. Eleverna kommer från skolorna i Gärdslösa, Köpingsvik, Runsten, Rälla samt Viktoriaskolan i tätorten. Flertalet elever kommer till skolan med skolskjuts. Elever och lärare är indelade i arbetslag och alla klasser har ett hemklassrum där de bl.a. har flertalet av sina lektioner, klassråd och

andra samlingar. Respektive klass har två mentorer. Slottsskolans ledning består av rektor, biträdande rektor samt en samordnare från respektive arbetslag.

Skolans huvudbyggnad är från 1950-talet. Viss del av verksamheten finns i lokaler nära huvudbyggnaden. På skolgården finns en elevcaféteria som är skolans uppehållsrum för eleverna.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

I skolans egen kvalitetsredovisning och andra dokument redovisas nästan inga kunskapsresultat. Analyser samt bedömningar och framåtblickar saknas helt när det gäller resultat av kunskaper.

Bedömningen av elevernas kunskaper i Slottsskolan grundar sig därför i huvudsak på inspektörernas analyser av betygsstatistik från de senaste åren, men även observationer och intervjuer med elever och personal har påverkat inspektörernas bedömningar.

I nedanstående tabell redovisas genomsnittligt meritvärde för de senaste tre åren. För att göra jämförelser möjliga återfinns genomsnittligt värde för riket.

	Genomsnittligt meritvärde 2004	Genomsnittligt meritvärde 2003	Genomsnittligt meritvärde 2002
Slottsskolan	185,4	198,9	186,9
Riket	206,9	205,4	204,6

Tabell 1: Genomsnittligt meritvärde 2002-2004, Slottsskolan och riket

Som framgår av tabellen ovan har Slottsskolans genomsnittliga meritvärde under de senaste tre åren legat klart under det nationella medelvärde.

Tabellen nedan redovisar andelen elever som nådde respektive inte nådde målen i årskurs 9. För att göra jämförelser möjliga redovisas även värden för riket. Värdena avser vårterminen 2004.

	Andel av eleverna som uppnått målen i alla ämnen	Andel av eleverna som inte uppnått målen i ett ämne	Andel av eleverna som inte uppnått målen i två eller flera ämnen
Slottsskolan	49,2	14,6	36,2
Riket	75,9	8,6	15,5

Tabell 2: Andel elever som uppnått målen resp. inte uppnått målen i ett eller flera ämnen, årskurs 9 2004

Även av denna tabell framgår att resultatet av Slottsskolans arbete för att nå kunskapsmålen ligger klart under riksgenomsnittet.

Enligt SALSA, "Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala SambandsAnalyser", var det faktiska värdet för elever som uppnått målen i samtliga ämnen 49 procent för avgångseleverna 2004 i Slottsskolan. Det modellberäknade var 78 procent. Skolans resultat var alltså klart sämre än det förväntade värdet. Skillnaden mellan det faktiska och det modellberäknade värdet har från 1998 till 2004 varit +5,

-1, 0, -3, -14, -5 och -29 procent. Eleverna har under senare år således presterat mycket sämre resultat än vad som kan förväntas med hänsyn tagen till ett antal icke påverkbara bakgrundsfaktorer, vilka har betydelse för elevers studieresultat.

Av nedanstående tabell framgår hur stor andel av eleverna som antagits till ett nationellt program under de senaste tre åren. För att möjliggöra jämförelser redovisas även nationella genomsnittsvärden.

	Andel behöriga till nationellt program 2004	Andel behöriga till nationellt program 2003	Andel behöriga till nationellt program 2002
Slottsskolan	83,1	92,7	90,5
Riket	89,6	89,9	89,5

Tabell 3: Andel behöriga elever till nationellt program, 2002-2004, Slottsskolan och riket

Andelen elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan ligger kring det nationella medelvärdet med undantag för 2004 då en lägre andel av Slottsskolans elever var behöriga. Skolledning och lärare uppger att eleverna vanligtvis presterar under genomsnittet, men att eleverna i allmänhet når godkända resultat i svenska, engelska och matematik och därmed är behöriga för gymnasiet.

Av slutbetygsstatistik och höstterminsstatistik från 2004 framgår att av de tre behörighetsgrundande ämnena engelska, matematik och svenska presterar eleverna sämst resultat i engelska.

	Engelska	Matematik	Svenska
Årskurs 9 vt -04	14,7	8,5	4,7
Årskurs 9 ht -04	14,8	11,7	4,7
Årskurs 8 ht -04	29	17	11,1

Tabell 4: Andel elever som inte nått målen i engelska, matematik och svenska, årskurs 8-9, Slottsskolan 2004

När det gäller pojkars och flickors resultat följer Slottsskolan resultaten för riket, nämligen att flickor når bättre resultat. Fler flickor än pojkar når minst betyget Godkänd (G) och det är också fler flickor än pojkar som får betyget Väl godkänd (VG) respektive Mycket väl godkänd (MVG).

I slutbetygen för 2004 kan stora variationer mellan ämnena konstateras när det gäller andelen elever som hade betyget MVG; från 3,3 procent i geografi till 22,8 procent i idrott och hälsa. I engelska respektive kemi nådde inte 14,7 respektive 12,2 procent av eleverna målen medan endast 0,8 procent av eleverna saknade betyg i hem- och konsumentkunskap och slöjd.

I intervjuer med lärare framkom att osäkerhet råder kring likvärdigheten i betygssättning mellan och inom arbetslagen. Nationella ämnesprov används som stöd för betygssättningen och skolans betygssättning i engelska, matematik och svenska ansluter väl till de nationella ämnesprovens. Så är ju inte fallet i riket som helhet där högre betyg sätts än vad eleverna presterar på ämnesproven.

Skolan bör uppmärksamma de stora variationerna i betygssättning som finns mellan ämnen i skolan och analysera om variationerna är skäligen. I Skolverkets allmänna råd och kommentarer Likvärdig bedömning och betygssättning poäng-

teras vikten av att kollegiala samtal i skolor och mellan skolor kommer till stånd för att bedömning och betygssättning skall bli så rättvis som möjligt. Det är av särskild vikt att lärare som ensamma bär stort ansvar för ett ämne bereds möjlighet till diskussioner kring nationella mål och betygskriterier med andra lärare i ämnet i annan skola eller annan kommun.

Slottsskolans resultat i de skilda ämnena, särskilt då i engelska, bör likaså analyseras av såväl F-6-skolorna i upptagningsområdet som i Slottsskolan för att kartlägga orsaker till varför eleverna inte når målen i ämnena och vilka åtgärder som krävs för att öka måluppfyllelsen i allmänhet.

I intervjuer med elever, personal och föräldrar framträder bilden av att Slottsskolan upplevs som en trygg skola, men att det också finns elever som då och då känner sig utsatta på olika sätt. Cirka tre procent av eleverna uppger i en nyligen genomförd enkätundersökning att de varit utsatta för mobbning. Vanligast förekommande är kränkande tillmälen, vilka ökat under senare år, uppger personalen. Elever uppger att ibland ”slinker svordomar och könsord bara ur” utan att de är allvarligt menade. De menar att de inte tolererar några medvetna kränkande handlingar.

Skolan värderar i sin senaste kvalitetsredovisning elevernas arbetsmiljö på följande sätt: ”Med tanke på att det är trångt på skolan, så upplevs elevmiljön generellt som lugn och trygg, både enligt elever och personal”.

Intervjuer med eleverna präglades av ett gott samtalsklimat och eleverna kunde på ett nyanserat sätt ge uttryck för sina tankar och åsikter. I verksamhetsbesök kunde också inspektörerna se att elever visade respekt för varandras olikheter. De tog stor hänsyn till kamraternas argument och respekterade uppfattningar som inte var precis som deras egna.

Elevernas lust att lära varierade starkt, från uppgivenhet till entusiasm. De tog i mycket varierande grad ansvar för sin egen utbildningssituation och sitt eget lärande. Lärarna uppger att vissa elever har mycket hög frånvaro och efterlyser därför att rektor upprättar en plan för att förebygga skolk.

Sammanfattningsvis bedöms att skolans resultat inom området kunskaper, utveckling och lärande bör förbättras. Slottsskolans betygsresultat ligger klart under förväntat resultat. Det finns en stor variation mellan flickors och pojkars betyg samt mellan betygssättningen i olika ämnen och skolan bör därför utveckla sitt arbete för att förvissa sig om att bedömning och betygssättning sker på ett likvärdigt sätt. Flertalet elever trivs och känner sig i allmänhet trygga men ytterligare insatser bör göras för att alla elever skall trivas och känna att skolarbetet är meningsfullt.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Borgholms kommun är ett homogent samhälle och eleverna i Slottsskolan möter få elever med annan kulturell bakgrund. Det är därför av vikt att personalen och eleverna aktivt arbetar med att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen. Ett gott exempel på detta var då elevrådet på eget initiativ beslutade att pengarna från Operation Dagsverke skulle tillfalla flodvågsinsamlingen efter Tsunamikatastrofen.

Skolan arbetar, bedömer inspektörerna, på ett bra sätt mot alla former av kränkande behandling. Detta arbete är medvetet och personalen ingriper omedelbart och vidtar åtgärder då någon kränks. Handlingsprogram finns mot alla former av kränkande behandling. Jämställdhetsarbete pågår, men även pojkarna framför att de vill ha samtalsgrupper som arbetar på samma sätt som tjejgrupperna.

Skolan har väl utvecklade formella samverkansorgan med såväl elever som föräldrar. Skolans samlingsbegrepp för elevernas medverkan är Demokratiråd och delar av personalen arbetar mycket aktivt med att lyfta fram elevernas delaktighet.

Regelbundet sammanträder klassråd, elevråd, matråd, elevskyddsombud, klasstödjare, idrottsråd, skolgårdsgrupp och ”alkohol-narkotika-tobak-elever (ANT-elever)”. Skolan har ett mycket ambitiöst program för att ta emot de blivande årskurs 7-eleverna och redan då betonas demokratiarbetet i skolan. Samtliga intervjuade framhåller det positiva med skolans åtgärder att skapa trygghet i början av årskurs 7 genom t.ex. lägerskolevistelsen och att årskurs 7-eleverna första dagen är ensamma i skolan.

Eleverna uppger att personalen lyssnar på deras åsikter, men att deras inflytande främst rör yttre organisatoriska förhållanden t.ex. den fysiska miljön som skolgårdens utformning och elevcafeterians arbete. Innehållet, formerna och kvaliteten i klassråden varierar mycket och är starkt beroende av mentorens syn på vilket inflytande eleverna skall ha. Klassråden skall, enligt en överenskommelse i skolan, omfatta minst 40 minuter per vecka och av en utvärdering av klassrådets arbete framgår att något arbetslag anser att detta är för lång tid och det är svårt att fylla tiden medan andra menar att tiden är för kort. Ett arbetslag menar att klassråden skall ”bestå av information till eleverna” medan ett annat anser att det främst är eleverna som skall sätta dagordningen för klassråden. Skolledningen har styrt upp arbetet i klassråden genom att ange att de t.ex. även skall ta upp frågor som rör elevernas lärmiljö. Några lärare uppger att skolledning ibland tar elevernas parti alltför snabbt innan personalen hinner ge sin version av vad som hänt.

Inspektörsteamet bedömer att det formella inflytandet fungerar mycket väl med undantag av arbetet i vissa klassråd och vill därför göra skolan uppmärksam på att det är väsentligt att samtliga elever ges möjlighet till ett kvalitativt gott arbete i klassråden.

Elevernas reella inflytande över skolarbetet varierar mycket och under inspektionen deltog inspektörerna i lektioner där elevinflytandet var mycket påtagligt. Kursplanernas mål och betygskriterier och lokala tolkningen var väl kända och genomarbetade genom att elever och lärare tillsammans diskuterat och kommit överens om hur arbetsområdena skulle läggas upp. Andra lektioner karaktäriserades av rakt motsatta förhållanden. Intervjuer med elever, föräldrar och personal bekräftar dessa iakttagelser. Skolledningen arbetar visserligen aktivt med att öka elevernas möjligheter till inflytande över sin lärsituation, men det reella elevinflytandet bör ytterligare konkretiseras och aktivare följas upp och utvärderas. Elevernas möjligheter till inflytande på skolans innehåll bör stärkas och göras mer oberoende av den enskilde läraren. Skolledningen och arbetslaget är viktiga som kvalitetssäkrare för att skapa en likvärdigare skola när det gäller elevernas inflytande på sin lärmiljö.

Samverkan med föräldrar sker på ett mycket bra sätt genom ett flertal informationskanaler och föräldrarna uppger att de alltid känner sig välkomna att kontakta skolan och anser att skolan gör allt för att få dem engagerade i skolarbetet. Elever och föräldrar uppmanas i många sammanhang att ta kontakt med skolledning, mentorer eller annan personal om något är som det inte borde vara.

Flera föräldrar lyfter särskilt fram att de uppskattar att skolan genomför två utvecklingssamtal under höstterminen i årskurs 7 då eleverna är nya i skolan och därutöver framhöll de skolans öppna hus en gång per år då samtliga undervisande lärare finns på plats för att möta föräldrarna. Arbetet med att utveckla individuella utvecklingsplaner med skriftliga, inte betygsliknande omdömen har växt fram under det senaste året och föräldrarna tycker att de är utmärkta komplement till utvecklingssamtalen. Några föräldrar framhåller det positiva med att de fått kunskap om skolans styrdokument, främst kursplanerna, vid föräldramöten i årskurs 7 och att de fått möjligheter att få ett eget exemplar. ”Bättre sent än aldrig” är deras ironiska kommentar.

I föräldrarådet, som utgörs av klassföräldrarna och rektor, diskuteras klassövergripande frågor som t.ex. ordningsregler, skolans ekonomi, lämpliga föräldraföreläsningar och undervisningsfrågor som skolans hälsofrämjande arbete, läxläsningsspass, antidrogtomadagar och utbudet av moderna språk. Föräldrar och föräldraråd framhåller i positiva ordalag skollledningens konsekventa arbete kring att skapa goda normer och regler för arbetet i skolan, vilka är väl kända av samtliga i skolan och positivt uppmärksammade i lokal press. Som exempel kan nämnas skolans handlingsplan mot tobaksmissbruk och trivselreglerna vilka ständigt omprövas.

Inspektörerna bedömer att samverkan med föräldrar fungerar på ett mycket bra sätt.

Skolhälsovård anordnas i den omfattning som stadgas, men skolsköterskan uppger att tiden är alltför knapp för att genomföra kvalitativt goda hälsosamtal med alla elever.

Sammanfattningsvis bedöms att Slottsskolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet fungerar bra. Samverkan med eleverna fungerar i allmänhet bra men viss klassrådsverksamhet och elevernas inflytande i vissa undervisningsgrupper bör utvecklas så att eleverna får ett reellt inflytande. Skolans samverkan med föräldrarna är mycket god.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Slottsskolan profilerar sig som en ”Skola i rörelse” där eleverna skall ges ett brett rörelseutbud förutom på idrott- och hälsalektionerna även under rörelsepass och olika rastaktiviteter. Skolan strävar på ett mycket medvetet sätt efter att ge eleverna förutsättningar att regelbundet bedriva fysiska aktiviteter och göra skolan till en starkt hälsofrämjande skola.

Därutöver profilerar sig skolan genom skolans val med att skapa vana vid att använda datorer och skolans nätverk.

I Slottsskolan finns lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna, benämnda Ämnesplanerna, som lärarna i respektive ämnesgrupp arbetat fram. De

bygger oftast på kursplanernas mål att uppnå. Till dem kopplas betygs-kriterier för att tydliggöra kraven i kunskapsmålen för elever och föräldrar. Lokalt bearbetade kursplaner finns på skolans hemsida och i en informationsfolder som eleverna får inför årskurs 7. Trots detta kände flertalet elever endast i liten utsträckning till målen för utbildningen. De hade kunskap om att de fanns men de var inga levande dokument av betydelse för lärandet. Undantag finns vilket beskrivs nedan. Eleverna var inte helt nöjda med den information som lärare ger om vad som krävs för ett visst betyg. Som exempel gav de svårigheten att få information om vilka kvaliteter som krävs för betyget MVG i årskurs 8.

De dokument som inspektörerna tagit del av visar att det oftast saknas samsyn kring kunskapssyn och hur lärande bör ske. Endast i några ämnen finns nedtecknat hur undervisningen skall knyta an till läroplanens övergripande mål om t.ex. demokrati, jämställdhet och interkulturell förståelse. I andra ämnen har de lokala bearbetningarna mera karaktären av en avprickningslista av moment i ämnet.

Kommunen har emellertid vidtagit åtgärder för att nå en ökad samsyn genom ett kommunövergripande arbete i svenska, engelska, matematik och specialpedagogik. Bedömningsmatriser arbetas fram i fyra grupper av lärare utifrån läroplanen och de nationella kursplanerna. I förlängningen skall dessa användas för att stödja arbetet med individuella utvecklingsplaner för varje elev. Ett fortsatt gemensamt arbete i alla ämnen bör, enligt inspektörernas bedömning, bidra till att öka och stärka en gemensam kunskapssyn samt bidra till en undervisning som i högre grad utgår från de nationella styrdokumenterna.

I Slottsskolan finns en viss variation och mångfald när det gäller arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Under lektionsbesöken märktes en tydlig skillnad på elevernas entusiasm och aktiviteter i lärandet beroende på vilken lärare som undervisade. Vid besök i några klasser, speciellt på några samhällsorienterande lektioner, var eleverna mycket engagerade och motiverade i olika problemlösningssituationer och eleverna visade stor arbetsglädje. Under andra lektionspass satt eleverna passiva i eller utanför klassrummet med enskilda studieuppgifter som de inte i någon högre grad bemödade sig att lösa. Dessa elevers lärare var medvetna om situationen och menade att dessa elever var helt omotiverade och hade "tappat sugen" för länge sedan. Speciellt i moderna språk och naturorienterade ämnen mötte inspektörerna dessa elever. Eleverna ansåg själva att de kommit alltför långt efter och "var nöjda med att ingen störde dem". Eleverna visste i liten utsträckning på vilka sätt de lärde sig bäst, någon undervisning i lärstilar hade inte förekommit och någon plan eller systematisk färdighetsträning fanns inte enligt personalen. Utvärderingen av lärandet sker i de flesta fall inte öppet och tillsammans mellan lärare och elever och betyg sätts i hög grad med skriftliga prov som huvudsakligt underlag.

Inspektörsteamet konstaterar att ett mer medvetet pedagogiskt arbete bör bedrivas så att alla elever finner arbetsglädje i sina studier och likaså bör arbetssätten utvecklas till att vara mer problembaserade och öka elevernas möjligheter till reflektion och därmed nå de nationella målen i samtliga ämnen i högre grad.

I Slottsskolan finns väl utarbetade rutiner för att identifiera elever i behov av stöd. Särskild handlingsplan för övergången mellan årskurs 6 och 7 finns där mottagandet av elever med särskilda behov noga beskrivs. Stöd ges i olika for-

mer såväl i klassen som i mindre grupper. Stöd ges individuellt, i halvklass eller i mindre grupp. I arbetslagen finns tillgång till resurslärare, speciallärare och i vissa fall elevassistenter. Skolan har organiserat särskilt stöd i läsläsning vilket uppskattas av övervägande delen av eleverna. Elevernas kunskapsutveckling följs särskilt väl i svenska genom Läsutveckling i skolan (LUS) och materialet Språket lyfter. Även det påbörjade nätverksarbetet från förskoleklass till och med gymnasiet i engelska, matematik, svenska och specialpedagogik bör skapa ökade möjligheter till förbättrad måluppfyllelse.

I intervjuer med personal framkom att synen på hur stöd bäst skall ges varierar mellan arbetslagen. Samarbete kring stöd över arbetslagsgränserna förekommer sällan. Detta beklagar speciallärare och efterlyser fördjupade diskussioner kring elever i behov av stöd inom ämneslagen och för skolan som helhet.

Intervjuade elever och föräldrar har viss kännedom om hur skolan kan stödja de elever som behöver det. De uppgav att elever kan få hjälp både inom klassens ram och på andra sätt. Några elever uttrycker missnöje med brister i stödet när det gäller andra ämnen än svenska, engelska och matematik t.ex. i moderna språk och natur- och samhällsorienterande ämnen.

Åtgärdsprogram upprättas främst i svenska, engelska och matematik men för några elever finns åtgärdsprogram upprättade i t.ex. spanska och musik. Specialläraren ansvarar för att de upprättas, följs upp och utvärderas. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av är av god kvalitet och inspektörerna konstaterar att åtgärder finns beskrivna på ett allsidigt sätt och insatserna skall göras av skolan och i skolan.

En åtgärd som också förekommer då elev riskerar att inte nå målen är anpassad studiegång. För några elever är utbildningen förlagd till en arbetsplats utanför skolan.

I Slottsskolan finns en elevvårdgrupp (EVG) som består av skolkurator, skolpsykolog, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare och rektor. Ett elevärende lämnas till EVG då arbetslaget uttömt sina möjligheter för stöd till eleven.

Elever och föräldrar är, som tidigare nämnts, nöjda med utvecklingssamtalen som dokumenteras och följs upp. Samtalen utgår emellertid mycket sällan från de nationella målen. Som grund för utvecklingssamtalen tjänar de nyligen införda individuella utvecklingsplanerna eller omdömesdatabasen där icke betygsläsnande noteringar förs över respektive elevs utveckling såväl kunskapsmässigt som socialt. Förutom lärarnas noteringar finns även elevens och föräldrarnas tankar och visioner för de tre åren i Slottsskolan.

Samverkan sker med idrottsföreningar och ung företagsamhet. När det gäller brotts- och drogförebyggande arbete samverkar skolan med polis, socialtjänst samt kultur- och fritidsförvaltningen. Skolan har omfattande internationella kontakter med sex länder runt Östersjön och elevutbyten sker regelbundet med skolorna i nätverket Green Circle Schools.

Sammanfattningsvis bedöms Slottsskolans arbete med pedagogisk verksamhet och undervisning i huvudsak vara godtagbar. Skolan bör utveckla sitt arbete kring mål och betygskriterier för att öka likvärdigheten i kvaliteten på undervisningen och likaså bör skolan sätta in ytterligare stödåtgärder så att fler elever

når målen och då inte bara i engelska, matematik och svenska utan även i andra ämnen. Lusten att lära varierar mycket mellan olika undervisningsgrupper och skolan bör därför intensifiera sitt arbete med att motivera alla elever för sina studier. Utvärderingen av lärandet bör i högre grad ske öppet mellan lärare och elever med utgångspunkt tagen i de nationella målen. Slottsskolan bedriver ett mycket aktivt hälsofrämjande arbete.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

I Slottsskolan finns en rektor och en biträdande rektor på 80 procent. Mellan skolledarna finns en skriftlig fördelning av övergripande arbetsuppgifter vilken följs upp och revideras inför varje läsår. Denna arbetsfördelning innebär i stora drag att rektor tar ett större ansvar för tre arbetslag och biträdande rektor för ett arbetslag. Därutöver har skolledarna egna ansvarsområden t.ex. arbetar rektor med tjänstefördelning, elevvårdskonferenser, rekrytering av personal samt budget- och arbetsmiljöfrågor medan biträdande rektor ansvarar för elevrådet, kostrådet, schemaläggning, kompetensutveckling samt skolutvecklingsfrågor. I ansvarsfördelningen står att rektor har det övergripande ansvaret. I intervjuer med personal, föräldrar och elever framkommer att ledningsfunktionen är tydlig och att det är helt klart vem man skall vända sig till i olika frågor. Skolledningen har stöd i sitt arbete av samordnare för vart och ett av de tre pedagogiska arbetslagen. Därutöver finns ett tjugotal fasta arbetsgrupper som stödjer skolledningen i skolutvecklingsarbetet.

Rektor har arbetat cirka fem år i Slottsskolan och är väl förtrogen med det dagliga arbetet och skall genomgå den statliga rektorsutbildningen. Biträdande rektor deltar i utbildningen för tillfället och har arbetat som skolledare i cirka tre år.

I dokument, intervjuer och observationer framträder en motsägelsefylld bild av en skola där det finns en strävan efter gemensamma mål och likvärdighet men där det i mångt och mycket är den enskilde lärarens uppfattning som avgör hur arbetet bedrivs. Både föräldrar och elever är medvetna om att arbetet bedrivs på mycket olika sätt mellan och inom de olika arbetslagen. Rektor uppger att mycket arbete läggs ned på att skapa en likvärdigare skola och hittills har mycken kraft gått till att skapa en fungerande organisation med att t.ex. bygga upp fungerande arbetslag, att skapa administrativa rutiner och gemensamma normer och värderingar. Som tidigare nämnts har detta positivt uppmärksammats.

Skolledarna framhåller att tillräcklig tid inte funnits för att med kraft leda det pedagogiska arbetet och samla skolan även i detta avseende. Delar av personalen uttryckte, även de, en önskan om att skolledningen skulle vara mer synlig och mer engagera sig i pedagogiska frågor. Skolledarna bör ta ett större ansvar för det övergripande arbetet mot nationella mål speciellt beträffande kunskaper, betygssättning, uppföljning och utvärdering.

Vid flera tillfällen under lärarintervjuerna återkom lärarna till bristen på tid för samverkan. Lärarna uttryckte en trötthet över att inte hinna och orka med allt och att det fanns alltför många elever som inte var motiverade att studera i nio år. Skolan sysslar, menar dessa lärare, med för mycket annat än ämnesstudier. Arbetet i ämnesgrupper var uppskattat medan flera lärare ansåg att tiden för arbetslagsarbete alltför ofta felaktigt prioriterades före ämnena.

Underlaget till skolans kvalitetsredovisning har skolledning och arbetslagen arbetat fram. Arbetet med att ta fram kvalitetsredovisning samt uppföljnings- och utvärderingsfrågor finns inte med som särskilda ansvarsområden i den övergripande uppräkningsfrågan av fördelningen mellan skolledarna och inte heller finns det någon fast arbetsgrupp som arbetar med dessa frågor.

Kvalitetsredovisningen innehåller mål, resultat och måluppfyllelse samt åtgärder för utveckling inom de av skolnämnden prioriterade områdena. Det finns en bra uppföljning av föregående års kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning på ett bra sätt lever upp till förordningstexten krav. Kvalitetsredovisningen saknar emellertid ett betydelsefullt avsnitt nämligen redovisning av kunskapsresultat och i kommande kvalitetsredovisning bör även detta område finnas med.

Av protokoll från elevvårdskonferenser framgår att biträdande rektor vid ett flertal tillfällen varit ordförande och då fattat beslut. Rektor bör mer frekvent närvara vid elevvårdskonferenser.

Betygskatalogerna måste föras på ett mer rättssäkert sätt. Ändringar och överstrykningar är i flera fall gjorda av lärarna så det är svårt att avgöra vilket betyg en elev fått.

Sammanfattningsvis bedöms Slottsskolans ledning, styrning och kvalitetsarbete som godtagbar. Ansvar för den pedagogiska utvecklingen är allt för otydlig och skolan brister i likvärdighet. Slottsskolans kvalitetsredovisning bör utvecklas så att den innehåller en bedömning av måluppfyllelse och åtgärder för utveckling när det gäller kunskaper. Rättssäkerheten bör säkerställas när det gäller inskrivning av betyg i betygskatalogen och rektor bör mer frekvent delta i elevvårdskonferensen.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Elever och föräldrar får på ett mycket bra sätt information om utbildningen i Slottsskolan genom ett flertal informationskanaler, vilket nämnts tidigare. Elevers valmöjligheter redovisas utförligt och sakligt såväl skriftligt som muntligt. Elevens val förekommer i den omfattning som motsvarar förordningens krav och eleverna får mycket goda möjligheter att fördjupa och bredda sina kunskaper i ett stort antal ämnen. Enligt kommunens delegationsordning fattar rektor beslut om elevens val. Någon återrapportering om detta sker dock inte till utbildningsnämnden.

Som språkval erbjuds franska, spanska och tyska. Svenska och/eller engelska erbjuds enligt skolans informationsbroschyr "om en elev riskerar att inte nå målen i svenska eller engelska kan han eller hon välja 'språkförstärkning' i stället för ett främmande språk och på så sätt få möjlighet att träna sig mer i svenska eller engelska".

Möjligheten att välja det språk eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i svenska som andraspråk, svenska, engelska och teckenspråk skall dock utan begränsningar erbjudas om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det.

Skolan är till övervägande delen väl anpassad för elever med olika funktionshinder. Delar av skolan på andra våningen är dock inte tillgängliga för rörelsehindrade elever men alternativa lokaler finns.

Elever som bedöms vara i behov av svenska som andraspråk får det. Rektor har dock inte fattat beslut att undervisningen skall anordnas. Inspektörerna påpekar att det är rektor som beslutar om eleven bedöms vara i behov av att undervisas i svenska som andraspråk.

Undervisning i modersmål och studiehandledning på modersmålet genomförs i skolan.

Kommunen har fattat beslut om att undervisningen skall vara avgiftsfri och skolan följer detta beslut.

Sammanfattningsvis bedöms tillgången till utbildning som god. Elever och vårdnadshavare som så önskar skall som språkval erbjudas det språk som eleven för övrigt har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i svenska som andraspråk, svenska, engelska och teckenspråk. Återrapportering om elevens val till utbildningsnämnden sker ej.

6. Resurser

Slottsskolan har en god yttre och inre miljö och lokalerna är ändamålsenliga. Skolans bibliotek är litet, men elever kan utnyttja kommunens huvudbibliotek som ligger i närheten av skolan.

Lärartätheten är i Slottsskolan, 8,8 lärare/100 elever läsåret 2003/2004. Motsvarande siffra för kommunen och riket var 9,4 respektive 8,0 lärare/100 elever. Skolans resurstilldelning är således högre än riksgenomsnittet. Resursfördelningen i skolan sker öppet och personal upplever att de har möjlighet att påverka den.

Andelen behöriga lärare var 82 procent vilket är i nivå med genomsnittet i landet.

Personalen får kompetensutveckling och individuella kompetensutvecklingsplaner finns upprättade. I intervju framkom att personal ser arbetet i kommunens nätverk i engelska, matematik, svenska och specialpedagogik som speciellt värdefullt för kompetensutvecklingen både ur skol- och kommunperspektiv.

Skolan tillhandahåller läromedel i tillräcklig omfattning och av god kvalitet.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången på resurser är god.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten är av mycket skiftande kvalitet. Delar av verksamheten fungerar väl medan det finns behov av utvecklingsinsatser när det gäller andra aspekter. Skolans samverkan med föräldrarna är t.ex. mycket god och likaså bedriver skolan ett mycket aktivt hälsofrämjande arbete.

Det finns dock behov av insatser inom följande områden:

- skolan bör utveckla sitt arbete med att förvissa sig om att bedömning och betygssättning sker på ett likvärdigt sätt,
- alla elever bör ha möjlighet att trivas och känna att skolarbetet är meningsfullt,
- samverkan med eleverna fungerar i allmänhet bra men viss klassrådsverksamhet och elevernas inflytande i vissa undervisningsgrupper bör utvecklas så att eleverna får ett reellt inflytande,
- skolan bör utveckla sitt arbete kring mål och betygskriterier för att öka likvärdigheten i kvaliteten på undervisningen och likaså bör skolan sätta in ytterligare stödåtgärder så att fler elever når målen och då inte bara i engelska, matematik och svenska utan även i andra ämnen,
- utvärderingen av lärandet bör i högre grad ske öppet mellan lärare och elever med utgångspunkt tagen i de nationella målen,
- rektor bör mer frekvent närvara när elevvårdskonferensen sammanträder,
- rutiner i samband med inskrivning av betyg i betygskatalogen bör utvecklas,
- ansvaret för den pedagogiska utvecklingen är allt för otydlig och skolan brister i likvärdighet samt
- kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att den innehåller en bedömning av måluppfyllelse och åtgärder för utveckling när det gäller kunskaper.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Elever erbjuds inte de språkval som de har rätt till (2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen).
- Utbildningsnämnden har delegerat val av ämnen inom elevens val till rektor. Någon återrapporering av ämnen genomförs inte (2 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 20 § grundskoleförordningen och 6 kap. 35 § kommunallagen).

Datum

Ort

2005-09-30

Linköping

Sonny Bjarkå

Kerstin Lewin

Johan Nilsson

Ewa Pettersson